

multis ergo de se, et ante omnem intellectum est una in multis et de multis, in quo ratio universalis consistit, teste Aristotele, 1 Post., text. 25; habet ergo natura ex se et in rebus ipsis aliquam universalitatem, quæ sit realis proprietas ejus, et non tantum rationis. Minor, in qua est vis argumenti, probatur primo, quia natura humana de se non est incommunicabilis, alioqui secundum numerum multiplicari non posset; est ergo de se communicabilis; quia inter communicabile et incommunicabile non est dare medium respectu ejusdem naturæ, nam sunt opposita contradictorie. Secundo, quia natura non est de se hæc et individua, ut præcedente disputatione probatum est; sed indiget aliquo adjuncto quo individuatur; ergo de se apta est ut per principia individuantia contrahatur; imo, cum non sit apta ad subsistendum abstracte et universaliter, postulat et requirit hanc determinationem, ut possit subsistere; est ergo ex se apta ad illam; ergo est etiam ex se communicabilis multis individuis. Probatur hæc ultima consequentia, quia talis natura non est adæquate contrahibilis per unam solam individualem differentiam, imo hoc illi repugnat; ergo hæc repugnantia, quam habet talis natura ut in uno solo individuo adæquate contrahi possit, fundatur in naturali aptitudine quam habet, ut in multis esse possit; hæc ergo aptitudo convenit illi realiter et secundum se. Tertio idem probatur ex attributis naturarum universalium ut universales sunt; dicuntur enim esse propria objecta scientiarum, immutabilia et perpetua, ingenerabilia et incorruptibilia; dicuntur etiam esse res immediate significatæ per voces, seu conceptus communes, quibus per se primo conveniunt essentialia prædicata, et intrinsecæ proprietates; sed hæc omnia non sunt per intellectum conficta, neque consistunt in denominatione aliqua extrinseca proveniente ab aliquo actu intellectus; ergo natura in rebus ipsis habet aliquam universalitatem, quæ sit horum omnium ratio ac fundamentum. Et confirmatur, quia alias vix possumus vitare, quin incidamus in opinionem Nominalium, qui negant in rebus esse naturas universales, sed solum res singulares, quia, si natura in re nullam habet universalitatem, nec distinguitur ex natura rei ab individuis, ut supra ostensum est, non apparet quid possit in rebus immediate correspondere terminis communibus, aut conceptibus eorum, præter ipsa singularia, quod Nominales docent, et con-

sequenter non poterit esse scientia de rebus communibus, sed solum de vocibus, ut idem contendunt.

7. Secunda sententia est, naturam existentem in individuis non esse actu universalem, nihilominus tamen non habere a solo intellectu, quod actu universalis sit, sed ex se et ante operationem intellectus, et ante omnem contractionem ad individua, atque adeo ante omnem existentiam tam in intellectu, quam in re ipsa, esse actu universalem. Hanc opinionem late tractat et defendit Fonseca, lib. 5 Metaph., cap. 28, per quinque primas quæstiones. Cujus fundamenta videbimus postea, dum veram sententiam confirmabimus; est enim hæc opinio media inter duas alias, et ideo ab eisdem sumit argumenta partim ad eas confutandas, partim ad ipsam tuendam et suadendam.

8. Tertia opinio est, naturas fieri actu universales solum opere intellectus, præcedente fundamento aliquo ex parte ipsarum rerum, propter quod dicuntur esse a parte rei potentia universales. Hæc sententia communis est antiquorum et recentium philosophorum, cum Aristotele sæpissime in his lib. Metaph., præsertim in 7; et Comm., 1 de Anima, com. 8, dicente, *intellectum esse qui facit universalis in rebus*; et Avicen., qui hoc sensu dixit, l. 5 suæ Metaph., in principio: *Equitas secundum se tantum est equitas, non una, vel plures*; et eodem modo loquitur D. Thomas, opusc. de Ente et essentia, c. 4, ubi ait, *naturam secundum se neque universalem neque singularem esse*, et aliis locis in eodem sensu ait, *intentionem universalitatis esse ab intellectu*, ut 1 part., q. 85, art. 1, et 1. 2, q. 29, a. 6, et 7 Metaph., lect. 13, et in eadem sententia conveniunt omnes ejus discipuli, Cajet., loco citato de Ente et essentia; Sonc. et Javell., citati sect. præced.; Soto in Logica, q. 2 de Universalibus, et alii.

Quæstionis resolutio.

9. Hæc postrema sententia est sine dubio vera. Ut autem eam explicemus et confirmemus, duo, quæ in titulo quæstionis proposuimus, declaranda sunt. Primum, quomodo differat unitas, quæ ad universalitatem naturæ necessaria est, ab unitate formali. Secundum, quomodo naturæ sic uni conveniat aptitudo essendi in multis. Ex quibus tandem constabit tertium, scilicet, quomodo universalitas naturæ non possit in rebus ipsis inveniri. Suppono autem, quod Aristoteles sæpe

docuit, rationem universalitatis ut sic in duobus consistere, scilicet in unitate et communicabilitate. Hæc enim duo continentur in illa definitione, qua universale dicitur *unum in multis, et de multis*, seu *præter multa*, quæ sumpta est ex variis locis Aristot., 1 Perih., cap. 5; 1 Post., cap. 18; 7 Metaph., cap. 13. Nam si natura non sit una aliquo modo, non erit quippiam universale, sed erit rerum multitudo seu aggregatio; si autem non sit apta esse in pluribus, non erit universalis, sed singularis, et ideo necesse est ut sit in multis modo opposito singularitati seu individuationi, id est, quod sit in multis inferioribus, quæ sub ea communi ratione multiplicari et numerari possint. Hæc ergo duo, scilicet unitas et communitas, explicanda sunt, ut constet, rationem constituentem proprium universale non reperiri in rebus, secluso intellectu.

10. Dico primo: unitas formalis per se sola non sufficit ad unitatem, quam requirit natura universalis, ut universalis est, ac denominatur, sed requiritur major aliqua unitas. Probatur primo, quia unitas rei universalis ut universalis est, talis esse debet ut sit illi propria, et rei singulari, ut singularis est, convenire non possit; sed unitas formalis non est hujusmodi; ergo illa ut sic non sufficit ad unitatem naturæ universalis ut sic. Major ex communi omnium consensu constat, et ex oppositione quæ est inter singulare et universale ut talia sunt; cum enim opponantur ut communicabile et incommunicabile, unitas illa, quæ ad utrumque horum indifferens est, non potest esse sufficiens ad rationem universalis, ut magis ex sequente ratione constabit. Minor autem constat ex supra dictis de unitate formali; ostensum est enim eam de se esse indifferentem ad naturam, vel univèrse conceptam, vel in individuis contractam. Secundo probatur, quia unitas formalis multiplicatur in individuis cum ipsa natura; sed unitas, quæ est propria naturæ universalis ut universalis est, non potest multiplicari in inferioribus, nam potius illa sunt unum sub ea ratione, quomodo dixit Porphyrius, *participatione speciei plures homines esse unum hominem*; ergo alium modum unitatis habet natura universalis ut sic, præter unitatem formalem. Major supra probata est. Ostendimus enim unamquamque naturam individua esse in se formaliter unam propria et intrinseca unitate formali distincta ab ea quæ est in alia simili natura, quia unaquæque per id, quod in se est, est in se formali-

ter indivisa. Et hinc facile probatur minor propositio, quia si unitas naturæ universalis, ut universalis est, multiplicaretur in inferioribus, multiplicaretur unitas specifica in individuis, vel generica in speciebus, quod est impossibile, alioqui et plures homines essent plures species, et unusquisque eorum haberet in se unitatem universalitatis, et consequenter unusquisque esset unus universaliter, sicut est unus formaliter, quod est plane falsum. Unde argumentor tertio, quia unitas formalis solum dicit formalem seu essentialem indivisionem illius rei, quæ sic una denominatur: unde ad hanc unitatem impertinens est quod illa res sit singularis vel communis; at vero unitas universalis dicit intrinsece indivisionem plurium in ea re, vel ratione, quæ una universaliter denominatur, ita ut nullum eorum inferiorum, quæ sub tali ratione continentur, per se sumptum habeat totam illam universalem unitatem, sed omnia sub illa ratione unum sint; quomodo omnes species animalis sunt unum in ratione animalis; nulla autem species per se sumpta habet in se universalem unitatem animalis, quæ est quasi potentialis, licet in se habeat formalem unitatem ejus. Quanquam ergo unitas formalis prærequiratur ad unitatem universalis, et sit fundamentum ejus, non tamen est per se sufficiens, sed aliquid ultra illam addit unitas universalis.

11. Dices: quæ ergo, aut qualis esse potest hæc unitas naturæ universalis ut sic? Omnis enim unitas, ut supra insinuatum est, aut formalis, aut numeralis esse debet; quia omnis divisio aut formalis est, aut materialis; sed unitas universalis non potest esse unitas numeralis, quia hæc est propria rerum singularium; si ergo neque formalis est, quamnam esse potest? Respondetur esse quamdam unitatem ab his distinctam, habentem proprium nomen, propriamque rationem. Dicitur enim hæc unitas universalis, ejusque ratio consistit in indivisione alicujus naturæ in plures naturas similes sub eodem nomine et ratione, cum aptitudine, ut in eas dividatur. Itaque hujusmodi unitas utrumque includit, scilicet indivisionem, et aptitudinem ad divisionem in plura ejusdem nominis et rationis, seu quæ talia sint, ut unumquodque totum divisum quoad ejus actualitatem in se claudat et contineat. Unde hæc divisio proxime accedit ad propriam privationem, quia dicit negationem divisionis in natura apta ad talem divisionem. In quo differt hæc unitas ab uni-

tate individuali, quæ non solum dicit indivisionem, sed etiam inaptitudinem ad divisionem in plura, quæ talia sint, quale est ipsum divisum. Ab unitate autem formali differt, quia hæc unitas quamvis non repugnet cum illa aptitudine, seu communicabilitate ad plura, non tamen illam requirit. Unde in Deo potest intelligi unitas formalis cum incommunicabilitate ad plures naturas. Cum ergo dicitur, quod omnis unitas, aut est formalis, aut numerica, id verum est de unitatibus, quæ rebus ipsis secundum se, seu in re ipsa conveniunt; præter has vero potest esse alia unitas, quæ per intellectum perficitur; et huiusmodi est unitas universalis, ut ostendemus.

12. Unde ulterius additur, hanc unitatem posse ad numeralem revocari, quæ tamen non simpliciter realis sit, sed rationis, seu objectiva. Declaratur, nam species humana in ratione speciei ita est una, ut cum aliis componat numerum ternarium, vel quaternarium, etc., specierum sub animali contentarum; omnis autem unitas, quæ potest numerum conficere, sub ea ratione numerica dici potest. Propter quod, licet homo et equus absolute differant essentialiter, et specie, tamen in ratione universalium seu specierum differunt numero. Item formalis conceptus hominis ut sic, est unus numero: unde objectum ejus in ratione objecti unum etiam numero dici potest, et ita homo, quatenus objicitur illi conceptui, dicitur habere unitatem numericam objectivam, seu in ratione objecti, quæ etiam est unitas rationis, seu per denominationem extrinsecam a conceptu mentis; hæc ergo unitas ad rationem universalis necessaria est, et sub ea ratione potest ad numericam revocari. Quod in hunc modum potest etiam explicari, nam, si fingemus juxta Platonis sententiam, ut ab Aristotele explicatur, universalis esse res separatas a singularibus, necessario intelligendum esset, hominem ut sic, in se subsistentem, esse rem quamdam in se quidem transcendentaliter numerabilem cum aliis, atque ita unam numero, quamvis simul fingeretur existens in pluribus numero distinctis, quod aliunde repugnantiam involvit, ut dictum est, quod ad præsens non refert; nam hinc solum intendimus declarare, universale, eo modo quo est, vel apprehenditur, debere intelligi ut in se indivisum, et numerabile, vel secundum rem, si fingatur in re ipsa separatum, vel secundum rationem et conceptum, si solum mente abstrahatur.

13. *Unitas universalis non est ante operationem mentis.* — Ex his dico secundo, unitas nature universalis ut universalis est, non est realis, neque est in rebus prout in re ipsa existunt, anteceduntque omnem operationem intellectus. Hæc conclusio sequitur aperte ex præcedente; quia in rebus nulla unitas intelligi potest præter formalem et numericam; neutra autem harum sufficit ad rationem universalis ut sic. Dicitur fortasse in rebus non solum reperiri eam unitatem formalem, quæ unaquæque natura humana, verbi gratia, dicitur in se formaliter una, sed etiam reperiri unitatem, quæ omnes humanæ nature dicuntur habere eandem rationem formalem, et consequenter formalem unitatem, ratione cujus eandem definitionem participant, et omnes homines a parte rei dicuntur esse ejusdem nature. Sed contra, nam hæc revera non est unitas, sed similitudo tantum; nihil enim vere unum et in re indivisum est a parte rei in hæc et in illa humana natura, sed solum in hæc est aliquid cui aliquid simile est in altera natura; hæc autem non est realis unitas, sed similitudo. Unde solum possunt res plures dici a parte rei ejusdem nature, id est similis: hæc enim identitas, cum dicitur esse inter res distinctas, non potest in re ipsa quidpiam esse præter similitudinem, ratione cujus dicuntur etiam participare, seu habere eandem definitionem, fundamentaliter quidem ex vi dictæ similitudinis, formaliter autem per rationem, nam definitio opus rationis est.

14. *Similitudinis relatio realis ad rationem universalis nec sufficiens, nec necessaria.* — Hæc autem similitudo neque necessaria simpliciter est ad rationem universalis, neque sufficiens. Intelligo autem non esse necessariam secundum actualem existentiam et relationem, quia non est de ratione universalis ut actu sit in multis; nam si veræ essent ideæ Platonis, universales essent ex se, quamvis actu nullum aliud individuum existeret, et de facto nature cœli et Gabrielis sunt universales, sive in re sint plura eorum individua, habentia inter se prædictam similitudinem, sive non. Si autem esset sermo de similitudine illa in potentia, sic necessaria est ad nature universalitatem, quia alias non posset intelligi natura ut communis, ut statim latius explicabimus. Quod autem illa similitudo non sufficiat ad rationem universalis, probatur, quia ex vi illius similitudinis præcise, sive in actu, sive in potentia sumptæ, non concipitur

aliquid ut unum commune multis, sed concipiuntur multa ut similia inter se; universale autem ut sic, debet concipi ut unum. Item, quia universale, ut universale, concipitur indivisum actu, quatenus tale est, et divisibile, et communicabile aptitudine; res autem prout a parte rei sunt similes in natura, potius sunt actu divisæ, et aptitudine seu fundamentaliter unibiles (ut sic dicam) in una natura univarse concepta.

15. Atque hinc apertius confirmatur conclusio posita. Nam universalitas ut sic dicit aliquam indivisionem, alioqui non esset universalitas, sed multitudo tantum; sed illa non potest esse indivisio quæ conveniat rebus ut in se sunt, sed solum ut substant conceptibus mentis; ergo unitas, quæ inde sumitur, non est realis sed rationis. Minor declaratur, nam, ut recte dixit Aristotel., 7 Metaph., cap. 14, et sæpe alias, esse in re ipsa indivisum, et simul esse actu divisum in plura ejusdem nominis et rationis, involvit repugnantiam, nam si res est a parte rei indivisa, a parte rei est singularis et una numero, quod fieri non potest. Et hæc repugnantia sequebatur ex positione Platonis, quæ cessat, si universale intelligatur habere indivisionem tantum secundum rationem; quia esse indivisum secundum rationem, et divisum secundum rem, non opponuntur inter se. Atque hoc modo omnes homines in ratione speciei dicuntur unus homo, quia in conceptu hominis, ut sic, non dividuntur; et ita unitas hominis, quatenus universalis est, per rationem consummatur, quia homo, ut sic, solum habet indivisionem ut subest conceptioni mentis. Quæ indivisio consistit in hoc quod homo, verbi gratia, abstracte conceptus, non est communicabilis multis hominibus seu conceptibus objectivis sic abstractis, licet sit communicabilis per contractionem multis individuis.

SECTIO III.

Utrum natura communis ex se habeat aliquam unitatem præcisionis extra individua, et ante mentis operationem.

1. Antequam argumentis contrariæ sententiæ respondeamus, tractanda est objectio quæ hic occurrit, et quædam opinio quæ pene singularis ac nova mihi visa est. Objici itaque potest contra præcedentem resolutionem, quia quælibet natura communis, verbi gratia humana, non solum quatenus per intellectum

abstracta est, sed etiam quatenus ex se præscindit a differentiis individualibus, et est nature ordine prior illis, habet unitatem quamdam; quia ut sic, non est plures, sed una tantum; illa autem unitas, cum conveniat nature ex se, realis erit; ergo illa sufficit ad rationem universalis. Circa hoc Fonseca, l. 5 Metaph., c. 28, q. 3, sect. 2, 3 et 4, sentit, nature universalis secundum sumptæ convenire unitatem quamdam, quam suis inferioribus non communicat, sed illi tantum ac præcise convenit, prius quam existat, tam in rerum natura quam in intellectu, quam unitatem dicit esse distinctam ab unitate formali, quia hæc multiplicatur in individuis, non vero illa. Vocat autem illam unitatem præcisionis, seu numericam, non simpliciter et absolute, sed nature communis, quæ est conditio diminuens, unde etiam eam vocat quodammodo mistam ex formali et numerali. Et in hanc sententiam citat D. Thom., opusc. 42 de Natura generis, cap. 7 et 8, ubi significat, esse naturas universales habentes quamdam unitatem convenientem nature absolute sumptæ, quæ non communicatur individuis talis nature, nec convenit nature per intellectum. Citat etiam Soncin., 7 Metaph., quæst. 40, ubi ait, naturam secundum se consideratam, id est, nec prout est in individuis, nec prout est in intellectu, habere quamdam unitatem, et non videtur loqui de unitate formali, quia addit, naturam non communicare hanc unitatem suis inferioribus; et idem sentit Capreol., in 3, d. 5, q. 5, art. 3, ad argumenta Scoti cont. 1 concl., ubi non de omnibus universalibus, sed de quibusdam id affirmat ex D. Thom. loco citato, scilicet, de his quæ habent, non tantum logicam, sed etiam physicam unitatem et convenientiam. Quæ limitatio rem facit difficiliorem et obscuriorem, quia impossibile est reperire universalem unitatem non fundatam in unitate formali, ut ex dictis satis constat, et amplius patebit ex dicendis; supposita autem formali unitate, eadem est ratio quantum ad omnem aliam unitatem in quacunque natura universalis; quia omnis talis natura potest secundum se et absolute considerari, et, ut sic, eadem non repugnantia, indifferentia, aut indivisio in quolibet reperitur; et ideo Fonseca illam limitationem non admittit, sed generaliter hanc unitatem præcisionis tribuit omnibus naturis universalibus.

2. Quod si interrogas, ubi aut quando conveniat hæc unitas tali nature, respondet, na

turam existentem nunquam habere hujusmodi unitatem, quia in individuis illam non habet, cum in illis contracta sit; natura autem non habet existentiam, nisi in individuis; neque etiam convenire illi tantum ut est in intellectu, quia illi secundum se convenit, prius quam ab intellectu aliquid habere intelligatur; neque convenire illi per solam denominationem extrinsecam, sed per veram negationem, seu indivisionem convenientem ipsi naturæ secundum se. Et hoc ipsum sentit Soncin. supra, qui propterea dicit, hanc unitatem non esse actualem, sed potentialem; et uterque illam explicat per hanc conditionalem, quia, si natura existeret sine contractione ad individua, hanc unitatem haberet. Quod si rursus objicias, quia, si hæc unitas per se convenit naturæ absolute sumptæ, erit inseparabilis ab ipsa, nam, quod per se alicui convenit, semper convenit, neque oppositum ejus potest ei convenire; sed in individuis non habet natura eam unitatem, sed potius oppositam multitudinem; ergo non potest illa unitas per se convenire tali naturæ. Respondent, dupliciter sumi posse illud *per se*, seu *secundum se*: primo ut significet necessariam connexionem prædicati cum subjecto tanquam de essentia ejus existentis, aut ab illo intrinsece manantis; quomodo sumpsit Aristoteles, cum duos modos *per se* numeravit, 1 Posterior., cap. 4; et hoc modo recte probat argumentum, prædictam unitatem non convenire per se naturæ universali; alio modo sumitur *per se* pro eo quod est *absolute* seu *solitarie*, et hoc modo dicitur convenire hæc unitas naturæ secundum se, seu per se sumptæ; quia absolute considerata illa natura, ac solitarie, id est, quatenus non habet adjunctas differentias contrahentes, seu individuantes, statim habet illam unitatem. Neque enim necesse est ut, quidquid convenit naturæ hoc posteriori modo secundum se sumptæ, conveniat etiam per se priori modo, id est, ab intrinseco, et necessario; multa enim prædicata, præsertim negativa, possunt illi sic sumptæ contingenter convenire, ut *non existere, non generari, nec corrumpi, non esse album, nigrum*, aut similia omnia, quæ non conveniunt naturæ communi nisi ratione individuorum. Sicigitur hæc unitas præcisionis, quæ in negatione seu privatione consistit, convenit naturæ secundum se et absolute considerata, quia ut sic non conveniunt illi differentie quibus contrahitur et dividitur; non tamen per se et necessario convenit,

quia mediis inferioribus potest ei oppositum convenire.

3. *Præcedentis sententiæ refutatio.*—*Prædicata solitarie naturæ convenientia per se posterioristice conveniunt.*—*Porphyr.*— Sed nihilominus hæc sententia probari mihi non potest, nam (ut omittam esse plane contrariam D. Thom., lib. de Ent. et essent., c. 4, et Cajet., ibi, et aliis auctoribus citatis, et referendis infra, concl. 4) non satis intelligo, qualis possit esse unitas quæ conveniat naturæ ante intellectum, et tamen nunquam possit illi convenire in inferioribus, seu in singularibus existenti; nam, si illa unitas convenit naturæ ante intellectum, ergo est unitas realis; ergo potest realiter ipsi naturæ aliquando convenire; ergo necesse est ut possit illi convenire in individuis, vel in aliquo individuo; nihil enim convenit realiter naturæ omnino, nisi quod potest illi convenire ut existenti in aliquo individuo. Quod enim aiunt, hanc unitatem convenire realiter naturæ secundum esse essentia, non secundum esse existentia, non videtur posse intelligi; quia, ut supra dixi tractando de conceptu entis, et infra iterum dicam, tractando de essentia et existentia creaturarum, esse essentia non potest concipi ut reale, nisi saltem aptitudine includat ordinem ad existentiam; ergo, si hæc unitas non potest convenire essentia ut existenti, neque convenit illi ut aptæ ad existendum; quia, sicut non existit nisi ut individua, ita neque est apta ad existendum nisi ut individua; ergo nullo modo illi realiter convenit. Et confirmatur, quia nullum prædicatum nec positivum, nec negativum convenit naturæ secundum se, et solitarie sumptæ, nisi aut per se posterioristice illi conveniat, aut possit individuis convenire; sed hæc unitas non convenit per se dicto modo naturæ secundum se sumptæ, ut ipsi fatentur; neque etiam potest illi convenire ratione individuorum, quia potius illi ut sic repugnat; imo, hoc ipso quod in individuis sumitur, jam non per se et solitarie consideratur; ergo nullo modo convenit per se primo. Major constat ex Porphyro., cap. de Commun.; D. Thoma, Cajet. et aliis, in locis citatis. Et inductione patet in prædicatis etiam negativis (nam de positivis nulla est dubitandi ratio), quia, *non esse album, aut nigrum*, etc., in tantum conveniunt homini ut sic, in quantum alicui individuo hominis convenire possunt; imo et ipsum non existere, quamvis non possit convenire homini ratione alicujus indivi-

dui existentis, convenit tamen illi quatenus vel aliquod, vel omnia individua humanæ naturæ non existunt. Ratio est, quia hæc prædicata sunt contingentia, et ideo non conveniunt speciei, nisi ratione individuorum.

4. *Objectioni respondetur.*— Quod si quis objiciat quædam esse prædicata negativa, quæ conveniunt naturæ communi secundum se, et tamen non conveniunt individuis, ut videntur esse hæc, *non generari, non corrumpi* (repugnat enim naturam universalem absolute sumptam generari, vel creari, aut etiam existere), dicendum est esse sophisticam æquivocationem; multiplex enim potest esse sensus illarum negationum. Primus est, quod natura abstracta nec generari, nec corrumpi, nec esse potest, et hoc modo sunt veræ illæ negationes; tamen si recte intelligantur, non dicuntur de natura secundum se et absolute sumpta, sed ut habente quemdam statum, quem solum per intellectum habere potest; realiter enim nulla est natura sic abstracta et solitaria, sed per intellectum consideratur, et illi, ut sic considerata, attribuitur talis negatio. Quare mirum non est quod in individuis illi non conveniat, quia per existentiam in individuis destruitur ille status, ratione cuius convenit naturæ talis negatio. Unde, si illa unitas præcisionis cum his negationibus comparanda est, hinc potius colligitur non convenire naturæ, nisi ut subest operationi intellectus abstrahentis et præscindentis illam. Alius sensus illarum negationum est quod natura communis absolute non generatur, neque corrumpitur, et hoc potest intelligi, vel quod non generatur ullo modo, et sic est falsum, nam saltem secundo generatur et existit in individuis. Vel quod non generatur per se primo, sed ratione individuorum, et hoc est verum; tamen hoc etiam dici potest de natura existente in individuis, sicut Aristoteles dicit secundas substantias existere in primis, et ratione illarum, et consequenter non per se primo. Unde hæc negatio in hoc sensu sumpta non convenit naturæ contingenter, sed per se ac necessario; sicut e contrario fieri et esse per se primo convenit individuis, si alicui convenire debet. Nulla ergo prædicata contingentia, etiam negativa, conveniunt communibus naturis, nisi vel ratione individuorum, vel in ipsis individuis, vel ratione status quem in intellectu habent.

5. Tandem argumentor in hunc modum contra dictam sententiam, quia natura communis non distinguitur ex natura rei ab indi-

viduis, sed tantum per intellectum; ergo non potest habere unitatem aliquam secundum se, quam non habet in individuis, nisi tantum per intellectum. Antecedens sæpe est probatum; consequentia probatur primo, quia unum reale consequitur ens; ergo si natura secundum se non habet entitatem distinctam ab entitate individuorum, neque unitatem realem habere potest distinctam ab unitate individuorum; ergo nullam unitatem ex se habere potest, quam non habet in individuis, sed omnis alia est per intellectum. Secundo probatur eadem consequentia ex ipsis terminis quibus alia opinio utitur; vocat enim hanc unitatem *præcisionis*; si ergo præcisio non est in re, neque convenit naturæ secundum se, sed per intellectum tantum, neque etiam unitas convenire potest naturæ secundum se, secludendo intellectum. Imo, si quis recte consideret, hoc ipso quod dicitur *secundum se* in sensu superius declarato, involvitur operatio intellectus, quia natura non præscinditur aut separatur ab omnibus differentiis individualibus, nisi opere intellectus. Unde, quicquid convenit naturæ secundum se sumptæ proprie et peculiariter ratione illius conditionis seu status, qui explicatur per illam particulam *secundum se*, in sensu prædicto, convenit illi per intellectum; hujusmodi autem est prædicta unitas, ut ostensum est.

6. *Vindicatur a calumnia.*— Et hinc obiter intelligitur nullam æquivocationem committi a D. Thoma, Cajetano et aliis (ut putavit Fonseca), quando dicunt, quicquid convenit naturæ secundum se aut per se, convenire illi in individuis existenti, quia quicquid per se alicui convenit, semper convenit; nam utrobique, *per se*, sumunt eodem modo, scilicet, posterioristice, ut revera sumendum est. Et similiter, quando iidem auctores distinguunt, tripliciter aliquid convenire naturæ, scilicet, vel ut in individuis existenti, vel ut in intellectu, vel secundum se, eodem sensu sumunt illud, *secundum se*, scilicet, pro eo quod per se et ab intrinseco convenit naturæ, et non ratione alicujus status contractionis, aut præcisionis seu abstractionis. Supponit enim (id quod verum esse ostendimus) nihil posse naturæ proxime et immediate, quatenus talis natura est, convenire, nisi etiam per se conveniat; atque e contrario quidquid contingenter convenit naturæ communi, convenire illi ratione status individuationis, quem habet in re, aut separationis quam habet per intellectum. Unde, ut apertius tollatur

æquivocatio, omne prædicatum, quod dicitur immediate (ut sic dicam) de natura communi, id est, non ratione individuorum, potest dici convenire illi secundum se; tamen hoc prædicatum potest esse duplex: unum conveniens naturæ, ut præcise habenti talem rationem formalem, ut *esse animal rationale*, et consequenter esse *risibile, admirativum*, etc.; et hujusmodi prædicata dicuntur propriissime convenire naturæ secundum se et per se, id est, ex hoc præcise quod talis natura est. Et hoc modo est sermo D. Thomæ et aliorum de natura secundum se, quando illam distinguunt a duplici statu ejus, scilicet, in individuis vel intellectu, et ideo recte concludunt, quicquid hoc modo convenit naturæ secundum se, convenire illi, ubicumque et quomodocumque existit. Alia vero prædicata dici possunt convenire naturæ secundum se, id est, in communi sumptæ, non tamen ratione ipsius naturæ, sed ratione illius præcisionis et separationis, quam circumscibit illa particula *secundum se*. Et talis consideratio naturæ coincidit cum statu quem natura habet per intellectum, et illa prædicata similiter coincidunt cum attributis quæ conveniunt illi naturæ ratione illius status; alioqui oportet, quartam considerationem naturæ adhibere præter triplicem nuper expositam, quod inauditum est. Cum ergo illa unitas dicatur convenire naturæ secundum se, non tamen hoc ipso quod natura talis est, sed hoc præcise quod secundum se sumitur, vel consideratur, plane vincitur eam unitatem non convenire naturæ, nisi secundum statum quem in intellectu habet.

7. Tertio, probatur et declaratur amplius eadem consequentia principalis argumenti, quia natura actu existens non distinguitur ex natura rei ab individuo, et ideo ut sic non potest habere unitatem realem repugnantem individuationi, qualis esset unitas communis; sed natura etiam communis sumpta ut possibilis, vel secundum esse essentiali, non distinguitur ex natura rei ab individuis sumptis etiam in esse possibili, seu secundum esse essentiali individuali; ergo eadem ratione non potest convenire tali naturæ secundum se et ante intellectum aliqua unitas repugnans unitati individuali, qualis esset illa unitas præcisionis seu numerica communis. Major constat ex dictis, et ab aliis non negatur. Minor probatur facile, quia eadem est proportio rerum possibilium inter se, quæ est existentium inter se, quia non aliæ res existunt aut fiunt,

nisi quæ sunt possibles. Neque humanitas possibilis habet aliam essentiali, nisi quam habet dum existit; ergo si humanitas ut sic, quando actu existit, non distinguitur ex natura rei ab hac et illa humanitate, neque etiam humanitas ut possibilis distinguitur ex natura rei ab hac et illa humanitate possibili. Imo, si proprie loquamur, humanitas non est possibilis, nisi in quantum hæc et aliæ individua humanitates possibles sunt, sicut neque existit humanitas, nisi in quantum individua humanitas existit. Consequentia vero probatur eadem ratione et proportione, quia humanitas possibilis non est aliud ab hac et illa humanitate secundum rem, et secluso intellectu; ergo non possunt illi convenire unitates repugnantes. Et confirmatur; nam, si hæc unitas convenit naturæ ante intellectum, cui, *quæso*, naturæ convenit? an singulari? et hoc non, ut per se notum est, et ipsi fatentur; aut communi quatenus communis est? et hoc non, quia nulla est talis natura, etiam possibilis, ablata operatione intellectus; aut naturæ ut natura est, nihil aliud adjungendo etiam per intellectum? et hoc etiam non, quia ut sic solum habet natura unitatem formalem, quæ communicatur individuis, et in eis multiplicatur: ergo, secluso intellectu, nullum esse potest adæquatum subjectum et fundamentum talis unitatis.

8. *Fundamentum oppositæ sententiæ evertitur.* — Ad difficultatem ergo respondetur negando quod in ea assumitur, scilicet, naturam humanam, verbi gratia, habere ex se unitatem aliquam distinctam ab unitate formali. Procedit autem illa obiectio ex falso principio, nimirum, quod natura specifica ex se præscindat ab individuis aliqua præcise reali, seu quæ ex natura rei illi conveniat; cum revera non præscindat, nisi per intellectum abstrahentem, et concipientem naturam communem absque individuis, cujus quidem præcisionis est in natura ipsa fundamentum; sed hoc non est aliud ab unitate formali, quæ in individuis multiplicatur, et est in eis per identitatem. Aliud etiam falsum videtur in ea obiectione supponi, scilicet, naturam specificam, verbi gratia, esse ordine naturæ prioris individuis, et ut sic habere unitatem illam præcisionis, seu numeralem communem; nam, si sit sermo de prioritate reali, id est, fundata in aliqua reali causalitate, seu habitudine, vel ordine reali, id non est verum, tum quia, ubi non est distinctio ex natura rei, non potest esse realis ordo vel causalitas.

Tum etiam quia neque in ratione existendi, neque in esse essentiali, potest intelligi talis prioritas. Primum patet, quia, si aliquis est ordo, potius natura specifica existit, quia aliud ejus individuum existit, sicut Aristoteles dixit de primis et secundis substantiis. Secundum patet, quia esse essentiali præcise ab existentia, nihil aliud est quam entitas rei in esse possibili, ut infra ostendetur; probavimus autem, etiam hoc modo universaliter esse possibile ratione singularium possibilem. Quod si esse essentiali sumatur pro prædicatis quidditativis præcise sumptis, et abstractis a differentiis individuantibus, hujusmodi esse essentiali involvit operationem rationis concipientis communem rationem, in qua individua conveniunt, abstractam a propriis eorum differentiis. Si vero essentiali communis hoc modo sumpta dicatur prior natura, non propria et reali prioritate, sed illa quæ dicitur esse subsistendi consequentia, illa potius est prioritas rationis; involvit enim conceptum mentis abstrahentem rationem communem a singularibus; unde esse hoc modo prius, nihil aliud est quam esse universaliter. Ex hac autem prioritate non potest colligi aliqua unitas numeralis quæ conveniat naturæ secundum se ante individua, et ante omnem intellectum; nulla ergo est talis unitas, nisi tantum per rationem et conceptum mentis, ut in conclusione diximus.

9. Sed contra dicta obijci potest, quia natura universalis ut sic non potest dici una numero in ratione universalis per extrinsecam denominationem a conceptu formali mentis, scilicet, quia per unum conceptum numero representatur; ergo oportet ut dicatur una numero in ratione universalis ab aliqua alia unitate, quæ in natura ipsa præcedit, et per illum conceptum representatur; ergo talis unitas convenit naturæ ex se, et non per intellectum. Primum antecedens patet primo, quia potius conceptus habet unitatem ab objecto, quam e converso; ergo non ideo objectum est unum, quia conceptus est unus, sed e contrario. Secundo, quia alias eadem natura, a diversis hominibus distinctis conceptibus representata, esset plura numero universaliter, nam multiplicata forma dante unitatem, multiplicabitur unitas. Consequens autem est plane falsum; non enim dicemus esse plures numero species humanas, propterea quod humana natura pluribus conceptibus representatur; sicut non sunt plures

Christi Domini facies, propterea quod pluribus imaginibus representatur; sicut ergo conceptus plures non dant naturæ universaliter pluralitatem, ita neque unus conceptus dat unitatem, sed supponit illam; ergo hæc unitas, de qua loquimur, non fit per rationem, sed convenit naturæ ex se, quatenus obijcibilis est pluribus similibus conceptibus.

10. Responderi potest, solum probari, naturæ secundum se convenire unitatem formalem, eamque supponi conceptioni mentis, et ratione illius naturam humanam, verbi gratia, posse habere rationem unius objecti respectu conceptus abstrahentis, et præscindentis illam, et quia illa non multiplicatur, etiamsi formales conceptus ejusdem naturæ multiplicentur, ideo simpliciter non multiplicari numero hujusmodi universale, ut universale est. Sed contra, quia sola unitas formalis non sufficit ad constituendum hoc numero universale, nisi aliquid aliud addatur, quia talis unitas communis est rebus individuis, et multiplicabilis in illis; ergo præter unitatem formalem necessaria est alia unitas, a qua natura communis ut sic dicatur una numero in ratione universalis; nihil enim potest unum numero denominari, nisi ab unitate, quæ sub ea ratione numerica sit, et de hac procedit argumentum. Ut, verbi gratia, natura humana dicitur una numero species; non potest ergo habere illam unitatem a sua unitate formali ut sic, quia Petrus habet similem unitatem formalem, et non est talis species; ergo est alia unitas naturæ humanæ incommunicabilis individuis, a qua denominatur una species. Vel ergo habet illam unitatem a conceptu mentis, et ita multiplicabitur hæc unitas, multiplicato conceptu, ut argumentum factum contendit, vel non fit per conceptum, et sic conveniet naturæ ex se, ut opposita opinio dicebat. Respondetur, declarando amplius responsionem datam, verum quidem esse unitatem formalem non sufficere ad unitatem universalitatis, seu ut natura dicatur unum numero universale, sed necessariam esse præcisionem mentis, ratione cujus conveniat naturæ sic abstractæ unitas incommunicabilis individuis, quæ consistit in indivisione, seu incommunicabilitate ad plures naturas sic abstractas et communes, cum aptitudine ut communicetur pluribus naturis contractis seu individuis; hæc autem negatio seu incommunicabilitas non multiplicatur in natura, etiamsi conceptus formales numero multiplicentur, et ideo necesse non est tu